

Commentaar van Geert Hovingh op enkele beweringen van Maarten van Buuren 2012

G.C. Hovingh, auteur van 'Johannes Post. Exponent van het verzet. Een biografie' (1995), richt zich in zijn artikel op Jan Doelman, zoon van Piet Doelman.

Hierbij eindelijk het beloofde verhaal over de trieste lotgevallen van 'Bertus' Valstar, gecombineerd met wat algemene kritische noten bij het boek van Maarten van Buuren. Na lezing terugbladerend constateer ik dat ik van mijn van leven nog geen boek gelezen heb – en ik heb er wat gelezen – waarin ik zo vaak opmerkingen als 'onzin', 'verkeerde aanname', 'bewijs?' 'waar haalt hij het vandaan?' 'insinuerend' en woorden van gelijke strekking in de kantlijn heb genoteerd, om van de vele vraagtekens maar te zwijgen. Het is voor mij nog steeds een groot raadsel dat een gerenommeerd blad als *Trouw* zoveel aandacht aan deze 'Levensroman van Piet Doelman' boek heeft willen geven. Dat zegt m.i. genoeg over het historisch benul van de redacteurs. Goed, ze hebben zich vervolgens van hun goede kant laten zien, maar het kwaad is wel geschied en Van Buuren heeft zijn omzet zien stijgen. Zo werken die dingen. Ik heb je beloofd enige informatie te verschaffen over het einde van Bertus Valstar, maar ik meen er goed aan te goed toch ook nog even in te gaan op zijn schoffering van het 'gewapend verzet' in het algemeen. Ik hoop dat je er wat aan hebt.

Mijn eerste constatering moet zijn dat Van Buuren werkelijk niets heeft begrepen van de ontstaansgeschiedenis van de verzetsgeschiedenis in het algemeen en die van het LO/ LKP in het bijzonder. Daarover is werkelijk genoeg gepubliceerd, dus a) hij heeft zijn huiswerk niet goed gedaan of b) hij had er belang bij de gegevens naar zijn hand te zetten omdat hij wilde uitgaan van eigen aannames. Ik vrees zelfs dat het een combinatie van beide is. Immers: de ontstaansgeschiedenis van het Nederlandse verzet tijdens de Tweede Wereldoorlog is niet los te zien van de totaal verzuilde samenleving die Nederland voor de oorlog was maar ook tijdens die oorlog ie gebleven. En zoals elke zuil zijn eigen karakteristieke kende met de bijbehorende organisatievorm, zo ontwikkelde elke zuil ook haar eigen vormen van verzet tegen de bezetter. Vroege organisaties: de OD, in het leven geroepen door (oud-)militairen (hield zich aanvankelijk vooral bezig met het verzamelen en doorspelen van belangrijke inlichtingen voor de regering in Londen, later ook met vormen van sabotage en gewapend verzet. Daarnaast had je de communistische verzetskernen, voortkomend uit het antifascisme dat zich voor de oorlog al had ontwikkeld (denk aan de Nederlanders die in Spanje hadden gevochten tegen Franco c.s.). Later werkten de communisten met andere geledingen samen binnen de Raad van Verzet. Communisten hebben zich overigens van meet af aan in gezet voor hulp aan onderduikers, voor de oorlog al aan gevluchte geestverwanten, onder hen veel joden, en in de oorlog zijn ze er mee doorgegaan. Een vroege communistische verzetsgroep, CS-6, ging ook al over tot liquidaties (Seyffardt, Reydon e.a.). De Rooms-katholieke kerk in Nederland heft van meet af aan een ferme, afwijzende houding ingenomen tegen het Nazibewind en zijn medestanders. Zij werd dan ook – samen met de communisten en de felle sociaaldemocraten – het eerst aangepakt (Titus Brandsman stierf medio 1942 al in Dachau). De Protestantse kerken werden aanvankelijk volstrekt niet serieus genomen door de bezettende overheid. Die waren te verdeeld, hadden kennelijk genoeg aan zich zelf, ieder in zijn kleine afgeschermd wereldje. En niet geheel onterecht: pas na de Februari-staking ontwikkelde zich iets van een verzetshouding binnen het Convent van Kerken en de daarin vertegenwoordigde

kerken, maar triest genoeg waren het vooral de Gereformeerde Kerken in Nederland die lang hebben gewacht om zich nadrukkelijk tegen de jodenvervolging in het algemeen uit te spreken (ze kwamen aanvankelijk alleen op voor de gedoopte joden!). Pas met het begin van de deportaties medio 1942 begint er iets te veranderen. Daar ontstaat het kerkelijke verzet van onderen (ik neem het maar een beetje ruim, omdat er behalve hervormden en gereformeerden ook Rooms-katholieken in actief waren). Zeker hadden veel joden al voor die tijd onderduikplekken kunnen vinden en als gevolg daarvan ontwikkelden zich lokaal – en zeker met hulp van predikanten die over het algemeen vertrouwd werden en over een goed netwerk beschikten (dat moet nog eens goed worden uitgezocht) – kleine verzorgings-organisaties die zich beijverden om m.n. de ondergedoken joden te helpen aan de benodigde valse papieren en distributiebescheiden. Ik heb de ontwikkeling van zo'n organisatie (inderdaad, die van Johannes Post in Nieuwlande) indertijd nauwkeurig in beeld gebracht. En dan zie je dat zo'n plaatselijke organisatie van het één in het ander komt. Aanvankelijk kunnen ze zich nog goed zelf bedruipen (bijvoorbeeld via betrouwbare mensen op de gemeentehuizen of distributiekantoren) tot de toevloed van onderduikers al maar groter wordt en de overheid steeds slimmere methoden bedenkt om het distributiesysteem te perfectioneren. Dan rest er nog maar één mogelijkheid: gewapend verzet, overvallen op gemeentehuizen en distributie kantoren, en ja, ook op zwarthandelaars of onwillige of foute boeren die over een ruime voedselvoorraad beschikken of dik verdienen aan zwarte handel. De KP is dus wel degelijk voortgekomen uit de LO! Soms opereerden mensen in beide organisaties actief. Aanvankelijk was dat allemaal nogal dilettantistisch, ze moesten het vak gewoon nog leren en dus er ging veel fout, maar dan zie je dat er vervolgens geoefende knokploegen ontstaan die niet langer plaatselijk opereren maar – op verzoek - overal inzetbaar zijn (m.n. die van Meppel was er vroeg bij). En wat doe je dan met de buit als je meer binnenhaalt dan strikt genomen nodig is? Die deel je met anderen op een zogenaamde beurs. Zo ontstaat uiteindelijk de Landelijke Organisatie voor hulp een onderduikers, een wijd vertakt netwerk dat in staat is gebleken om vrijwel alle aan haar zorg toevertrouwde onderduikers, joden, maar gaandeweg ook steeds meer anderen, van het hoogstnoodzakelijke te voorzien. En dat dat mogelijk was dankte men vooral aan de knokploegen. Maar dan gaat er van alles mis: actieve en ervaren knokploegen worden opgerold (zo: Meppel), van andere groepen vallen belangrijke leiders weg en dan komt juist vanuit de LO de vraag op of er niet één eigen knokploeg kan worden gevormd die landelijk zou kunnen opereren of anders een systeem waarbinnen alle bestaande aan de LO gelieerde KP's kunnen worden ondergebracht. Ik heb dat uitgebreid beschreven in mijn 'Johannes Post'. Van Buuren heeft zich zelf kennelijk niet gepermitteerd er kennis van te nemen. Op de beursvergadering van 14 augustus 1943 (niet eerder! NB de eerste vergadering waarop Leendert Valstar aanwezig was, zie mijn 'Johannes Post' 165v.) besluit men aanvankelijk tot het eerste, een eigen nieuwe KP, maar omdat de 'oude' KP's zich niet zomaar ter zijde laten schuiven, wordt de LKP uiteindelijk een samenwerkingsorganisatie met een centrale leiding, de Top-LKP (die naam ben ik bij Van Buuren nergens tegen gekomen), samengesteld uit belangrijke LO-vertegenwoordigers als Jacques van der Horst en Hilbert van Dijk en ervaren en deskundige KP'ers als Bob Scheepstra, Bertus Valstar en – tenslotte – Johannes Post. Dat Johannes pas vrij laat in de Top-LKP is gevraagd had te maken met het feit dat hij heel lang geweigerd om zich met zijn KP aan te sluiten bij de LKP (eind november/ begin december 1943 heeft NB Bertus Valstar hem daartoe uitgenodigd, maar hij weigerde aanvankelijk). Samen met Marinus Post en zijn KP zette de KP-Johannes zich uitsluitend in voor de verzorgingsorganisatie van het illegale

Trouw. Uiteindelijk hebben Johannes en Marinus zich door Bertus Valstar toch laten overhalen - zeer tegen de zin van de Trouw-verzorgingsorganisatie! – om toe te treden tot de LKP, maar vooral Marinus bleef het moeilijk vinden om nu ineens van bovenaf aangestuurd te worden: zo ook Piet Doelman? Contra Van Buuren: Johannes heeft dus wel met zijn KP in Zuid-Holland geopereerd en sporadisch ook wel samengewerkt met andere KP's, maar tot maart 1944 zeker niet binnen het verband van de LKP! Dus is het zeer onwaarschijnlijk dat hij zich als KP-leider bemoeid zou hebben met de organisatie van het gewapend verzet in het Westland/c.q. Zuid-Holland! Alles wat Van Buuren daarover schrijft is m.i. klinkklare onzin! Even dreigde Johannes' toetreding tot de Top-LKP zelfs in het water te vallen toen Johannes werd uitgenodigd om mee te gaan met een 'Engelandvaart' van de Groep-'Albrecht', samen met o.a. prof. dr. V.H. Rutgers. Op het laatste moment – op 1 april 1944 - zag hij ervan af, en gelukkig maar: de boot werd onderschept. Johannes wordt vervolgens door de Top naar het Noorden gedetacheerd om daar de knokploegen in Groningen, Friesland en Drenthe te bezoeken en pogingen te ondernemen de krachten te bundelen en vertrouwen te kweken in de Top-LKP. Daar is hij uitstekend in geslaagd, daar was iedereen het achteraf over eens. Grootste succes: de overval op drukkerij Hoitsema in Groningen van een aantal KP's (17 mei 1944, NB twee dagen na Bertus' arrestatie) waarbij ruim 133.000 werden buitgemaakt die vervolgens overal in den lande werden uitgezet. Kort daarna wordt alles anders. Bertus Valstar en Jacques van der Horst worden gearresteerd, Bob Scheepstra is ten gevolge van de arrestatie van zijn vrouw lange tijd onbereikbaar, en Johannes staat er – alleen terzijde gestaan door Hilbert van Dijk – vrijwel alleen voor. Dan wordt ook nog zijn voormalige rechterhand, Jan Wildschut, op dat moment leider van de KP-Johannes, opgepakt en besluit hij tot de overval op de Weteringschans, achteraf – maar sommigen wisten dat ook al vooraf – een fatale vergissing.

Wat gebeurde er rond de arrestatie van Bertus? Voorafgaand moet ik vaststellen dat ik geen idee heb hoe zijn verhouding tot je vader Piet Doelman is geweest. Heeft je vader ooit een knokploeg opgestart, zoals hij zelf geschreven schijnt hebben? En maakt Bertus Valstar daar van meet af aan deel van uit? Was hij uiteindelijk de leidersfiguur, van nature of op basis van een bepaald charisma, of heeft er werkelijk een machtsstrijd plaatsgevonden die in Bertus' voordeel eindigde? In een krantenbericht (in mijn bezit) wordt Bertus 'de grote illegaal' en 'een groot organisator' genoemd. En ook: 'Hij was een volbloed K.P.-er, hoewel hij ook vele andere illegale praktijken uitoefende'. De overval op het raadhuis van Naaldwijk wordt ook aan hem toegeschreven. En nam je vader uiteindelijk de leiding over toen Bertus deel ging uitmaken van de Top-LKP? Het zou zo maar kunnen (het is vaker gebeurd, bijvoorbeeld in Drenthe, nadat Johannes Post er noodgedwongen vertrokken was). Van Buuren suggereert zo het één en ander maar kan geen overtuigend bewijs leveren. Feit is dat in de literatuur – en zeker in 'Het Grote Gebod' – Bertus steeds wordt aangeduid als de leider van het Westlandse verzet. Dat moet jouw vader gestoken hebben, maar zijn arrestatie heeft zeker niet betekend dat Piet Doelman nu 'verlost was van een rivaal' (van Buuren). Bertus had zich al eerder terug getrokken uit het Westlandse verzetswerk, deels omdat hij zwaar gezocht werd, maar vooral omdat het werk binnen de Top-LKP hem volledig opeiste. Tot hij werd gepakt. Dat is een bijzonder triest verhaal.

Ik bezit merkwaardig genoeg (ik wist niet dat ik zo rijk was!) het volledige proces-verbaal van zijn arrestatie (totaal 11 pagina's in kopie, die ik indertijd tegenkwam in het archief van wijlen ds. Henk Post te Rijnsburg. Er zat een begeleidend briefje bij van de volgende inhoud: *'11 stuks ter lezing. Moeten beslist terug worden bezorgd. Joh(annes),*

S.V.P. niet anders dan alleen aan betrokken agent te laten lezen). Wie die 'betrokken agent' was heb ik niet kunnen achterhalen, feit is dat Johannes al heel snel aan kopieën van alle ter zake diende stukken is gekomen en dus volledig op de hoogte was wat er met Bertus was gebeurd. Wel zeker heeft de 'goede' agent' Jan van der Sloot ('Jan-33' was leider van de Delftse LO-LKP; hij werd op 13 oktober 1944 gearresteerd op een door de SD bezet adres en op 6 november gefusilleerd op de Waalsdorpervlakte) op het bureau-Delft daarvoor gezorgd.

Ik vat de belangrijkste inhoud van het proces-verbaal samen (o.a. het verslag van de ondervraging van 'Johannes van Zanten' (= valse naam van Bertus). Hij geeft aan dat hij zich op maandagvond 15 mei 1944 tussen 18.15 en 18.30 uur in het Westplantsoen te Delft (hij had – weten we uit andere bron – kort daarvoor een bezoek gebracht aan zijn zwangere vrouw die in Delft op een onderduikadres verbleef). Bertus had hoge nood en waterde tegen een boom. Dit werd gezien door twee jonge meisjes die 'vuilak' tegen hem riepen. Eén van de meisjes heeft – kennelijk in de overtuiging met een exhibitionist te maken te hebben – een politieman aangeschoten, ene A. De Ridder, die in het plantsoen liep te surveilleren (andere bronnen vermelden dat er al eerder melding was gemaakt van een exhibitionist. Dat verklaart de aanwezigheid van de agent en de wijze waarop nu gereageerd werd). Ze wees hem op Bertus die zich uit de voeten probeerde te maken, doch hij werd aangehouden toen hij uit een brandgang kwam achter de huizen aan de Caspar Fagelstraat. De Ridder droeg Bertus vervolgens op mee te komen naar het bureau aan het Oude Delft voor een verhoor. Echter ter hoogte van de Poppesteeg trok Bertus een pistool en vuurde twee schoten af op de agent die hem in zijn buik en linker schouder raakten. Bertus ging er vandoor en de agent heeft nog geprobeerd hem te volgen maar gekomen op de Westvest op de hoek van de Poppesteeg zakte hij in elkaar, nadat hij nog 'Houdt hem' geroepen had. Hij zag nog dat Bertus ter hoogte van de Smitsteeg, een zijstraat van de Westvest, iemand een fiets afhandig maakte en er als een haas vandoor ging. Maar hij kwam niet ver. Opperwachtmeester G.J. Jansen stond n.l. ter zelfder tijd het verkeer te regelen op de nabijgelegen brug van die de verbinding vormt tussen de Binnenwatersloot-Westvest-Phoenixstraat en de Houwtuinen-Spoorsingel. Iets eerder was zijn collega de Ridder hem gepasseerd vergezeld van een heer in burger. Niet veel later kwam iemand de politieman melden dat zijn collega op de grond lag en dat de man in kwestie op een fiets zijn richting op kwam. Jansen ging daarop Bertus tegemoet maar zag dat deze rechtsaf sloeg, de Smitssteeg in. De agent – kennelijk goed op de hoogte van de situatie – sneed hem vervolgens de pas af door de Binnenwatersloot Zuidzijde in te hollen. Hij kwam gelijk met Bertus aan op de hoek Oude Delft Westzijde, trok zijn pistool en sommeerde Bertus om te stoppen met de woorden 'Sta of ik schiet'. Bertus verminderde vaart, maar stopte niet. Jansen overwoog een schot te lossen maar juist op dat moment gooide iemand een zak voor Bertus' voorwiel waardoor hij ten val kwam en zijn knie ernstig bliesseerde. Daarop werd hij gearresteerd, naar het politiebureau gebracht en 'ter beschikking gesteld van de recherche'. En hoewel hij bij hoog en bij laag beweerde dat men hem verwarde met een man op een bakfiets en er ook geen pistool werd aangetroffen, werd hij 'ingesloten op verdenking van poging tot doodslag'. Reagerend op een oproep daartoe in de krant bevestigden verscheidene getuigen later dat Bertus inderdaad de man in het park was geweest die door wachtmeester de Ridder was aangehouden, dat hij geschoten had en dat hij het was die op een gestolen fiets had geprobeerd te ontkomen. Vervolgens stelde rechercheur A. Akkerman vast dat Bertus' persoonsbewijs vals was: de echte Johannes van Zanten uit Monster was in 1937 naar Engeland vertrokken. Bertus was er gloeiend bij. De volgende

dag zou hij worden overgedragen aan de *Sicherheitspolizei* te Rotterdam. Diezelfde avond trof Jan van der Sloot Bertus biddend aan in zijn cel. Hij wist een zakboekje en enkele bezwarende papieren weg te moffelen, maar op Bertus' verzoek of hij hem niet kon laten ontsnappen durfde hij niet onmiddellijk in te gaan. Hij zou het er eerst met een inspecteur over hebben. Die weigerde omdat hij Bertus had herkend als medepleger van de pistolenkraak die eerder dat jaar op het politiebureau van Delft had plaatsgevonden. Hij was nu een zwaar geval en dus werd Bertus diezelfde avond nog met een stok in zijn broek en zwaar geboeid per overvalwagen overgebracht naar de beruchte politiegevangenis aan het Haagsche Veer te Rotterdam. Dankzij Jan van der Sloot raakten Bertus' verzetsvrienden al snel op de hoogte van zijn arrestatie. Zo snel dat zijn persoonlijke adjudant, de Rotterdamse verzetsman 'Witte Piet' de Beer nog diezelfde avond de auto wilde onderscheppen die Bertus naar Rotterdam zou vervoeren. Wel zeker heeft hij dat samen met de Westlandse KP willen doen, waarvan zijn broer Gerrit de Beer - hij werd op 15 december 1944 gefusilleerd te Uitgeest - deel uitmaakte. Volgens mij is jouw vader dan ook zeker bij de voorbereiding van deze actie betrokken geweest, maar dat blijft een beetje gokken. Helaas mislukte die poging. Bertus zat al op het Haagsche Veer, een onneembare vesting. Wilde men hem daar bevrijden dan was er meer voorbereiding nodig en inschakeling van de overige leden van de Top-LKP lag daarbij voor de hand. Inmiddels waren die leden - dus ook Johannes, die in het Noorden verbleef om van enige afstand de overval op Hoitsema te volgen - via koeriers van Bertus' arrestatie op de hoogte gesteld. Wijlen Bob Scheepstra vertelde me dat men elkaar enige dagen later trof op een adres in Rotterdam. Daar werd in eerste instantie een grote bevrijdingsactie op touw gezet, ongetwijfeld binnen een samenwerkingsverband van meerdere KP's (en daar zal de KP-Westland ook zeker bij betrokken zijn!). Mevr. J.P. van der Laan, echtgenote van Johannes' vriend, de arts Edzard van der Laan te Rijnsburg (de man heeft mij ter wereld gebracht!) heeft er uitgebreid over geschreven in haar 'In antwoord op je gevraagd' (gericht aan haar jongste zoon, niemand minder dan Eberhard van der Laan, de huidige burgemeester van Amsterdam). Samen met Dien, de vrouw van Johannes, bracht zij wapens voor de actie (verborgen onder hun kleding) naar een adres (sigarenwinkelier) in Dordrecht. Echter, op zeker moment schijnt Johannes te hebben voorgesteld om eerst in onderhandeling te treden met de directeur van de gevangenis, ene Swart (een broeder in de Heer?). Johannes nam persoonlijk contact op met de man en probeerde hem te bewegen deze - voor het hele verzet zo belangrijke - man vrij te laten. Vervolgens zou men zorgen voor een onderduikplek voor hem en zijn gezin. Jobien van der Laan: 'In eerste instantie zag directeur Swart geen mogelijkheden om dat plan te verwezenlijken. Bertus was onder zeer zware bewaking gesteld en het wemelde in de gevangenis van zwaar bewapende Duitsers. Die zware bewaking heb ik zelf kunnen constateren'. Wat was n.l. het geval? Johannes was na het gesprek met de directeur teleurgesteld teruggekeerd naar Rijnsburg en had zijn frustratie geuit aan het echtpaar Van der Laan, waar hij die dagen verbleef. Edzard van der Laan stelde voor dat hij samen met Johannes nog eens met de directeur in gesprek zou gaan. Zijn vrouw Jobien zou hem dan eerst in de gevangenis bezoeken om een afspraak te maken in een Rotterdams café. Zulks geschiedde en de afspraak werd gemaakt. Johannes en Edzard reisden daarop naar Rotterdam en troffen de directeur op de afgesproken plaats en tijd. Opnieuw opperde de directeur tal van bezwaren die echter allemaal door Johannes weggenomen konden worden. Uiteindelijk verzuchtte de man: 'was er maar iemand met regeringsbevoegdheid met wie ik zou kunnen overleggen'. Op dat moment herinnerde Edzard van der Laan zich mr. dr. J. Donner, oud-minister van justitie onder Colijn, die hij op een studentenconferentie had horen

spreken. Op zijn voorstel om Donner bij het overleg te betrekken reageerde Swart instemmend. Daarop vertrok Edzard naar Den Haag en wist inderdaad de oud-minister te bewegen mee te komen naar Rotterdam voor een gesprek met de gevangenisdirecteur. Dat verliep nu alleszins bevredigend: de directeur stemde erin toe Bertus de volgende dag vrij te laten. Diezelfde avond nog zou hij de situatie met zijn gezin bespreken en voorbereidingen treffen om direct na de vrijlating zelf ook onder te kunnen duiken. Kennelijk heeft hij dat niet tijdig met Bertus gecommuniceerd, want die slikte juist die avond een deel van zijn gebit in, misschien omdat hij hoopte dat een bevrijdingspoging in het ziekenhuis meer kans van slagen zou hebben (hij had ooit zelf een verzetsman uit een ziekenhuis kunnen bevrijden.) Maar ook de SiPo hield met een dergelijke actie rekening en daarom werd Bertus onmiddellijk per ambulance afgevoerd naar de ziekenbarak van kamp Vught. Daarmee werd elke mogelijkheid voor een bevrijdingsactie onmogelijk gemaakt en moest men zich gaan concentreren op de interne veiligheid voor het geval Bertus ten gevolge van martelingen bepaalde namen zou gaan noemen. Maar Bertus heeft met zekerheid niemand verraden, ondanks het feit dat hij in de beruchte 'bunker' van Vught het uiterste moet hebben doorstaan, zo bleek uit een kattenbelletje dat uit het kamp kon worden gesmokkeld ('Het Grote Gebod', I, 371v.). Communicatie met hem was op den duur nauwelijks meer mogelijk. In de weken voor Dolle Dinsdag – met het oprukken der geallieerden – maakte men aanstalten om het kamp te ontruimen. De lichtere gevallen werden gedeporteerd, de mannen naar Sachsenhausen, de vrouwen naar Ravensbrück. De zware gevallen werden zonder uitzondering gefusilleerd op de schietbaan naast het kamp. Bertus stierf er op 4 september 1944 met 24 anderen, onder wie zijn mede-Top-LKP-lid Jacques van der Horst, voor het vuurpeloton. Hun lichamen werden verbrand in het crematorium van het kamp, de as werd in een asput gestort, direct achter het crematorium. Het betekende het roemloze einde van een bekwaam en geliefd verzetsleider. Ik heb zelf niet kunnen vaststellen of Bertus zich ooit beklaagd heeft over een z.i. te geringe inzet van zijn verzetsvrienden met het oog op zijn mogelijke bevrijding. Daarvan is – zoals ik hier boven al heb aangegeven – in elk geval geen sprake geweest. Men heeft alle mogelijke pogingen ondernomen die helaas geen succes sorteerden omdat Bertus op cruciale momenten – de SiPo wist kennelijk heel goed dat ze met een 'grote vis' te maken had – werd verplaatst en op den duur zelfs onbereikbaar werd. Een overval op kamp Vught zou gewoon teveel mensenlevens kosten en was bovendien –gezien de zware bewaking – tot mislukken gedoemd. Heeft jouw vader een rol gespeeld bij de voorbereiding van de hier boven genoemde bevrijdingsacties? Ik ben zijn naam in de verhalen rond Bertus niet tegen gekomen. Zeker is wel dat de Westlandse KP als zodanig – en dat betekent in dit geval zeker ook inclusief Piet Doelman – zich wel degelijk voor een dergelijke actie, al dan niet samen met anderen, gemeld heeft. Maar de Top-LKP, die in dit geval zeker de leiding en coördinatie naar zich toe getrokken zal hebben, heeft om moverende redenen van verder pogingen af gezien. Daarom zal het duidelijk zijn dat ik de suggestie van Van Buuren dat Doelman een eventuele bevrijdingspoging zou hebben getraineed om zich van een lastige rivaal te kunnen ontdoen verre van mij werp. Ik hoop je met mijn uitgebreide verhaal (langer dan bedoeld, maar ik vond de zaak belangrijke genoeg) van dienst te zijn geweest.

Geert Hovingh
Zuidlaren, 21 augustus 2012